

Riquesa i misèria es donen la mà

Andalusia, nord i sud

Hi ha dues qüestions preocupants en relació a l'Andalusia del 92. Una, que Sevilla i el seu entorn estan abocats a patir una etapa de vaques magres molt important, i l'altra, que les inversions multimilionàries de l'Exposició Universal incrementen els desequilibris.

Ara mateix, Sevilla és una metròpoli on els gossos es lliguen amb llonganisses, tant per part dels empresaris i dels executius agressius, que s'estan folrant literalment, com per amplíssims sectors populars que, a l'empara de les obres de l'Expo, han arribat a conquerir nivells salarials desconeguts... i efímers, perquè l'empenta econòmica que beneficia els sevillans està tan lligada a l'Exposició que durarà fins al dia que es clausuri, i ni un minut més. A veure què es fa després amb aquesta gent.

Mentre arriba aquest moment infaust, hi ha una altra situació, que no és altra que el moment més infaust encara que viuen províncies i comarques allunyades del centre polític andalús. N'hi ha prou amb oferir com a dada inicial que, segons el darrer informe d'UGT, més de dos milions d'andalusos estan per sota del nivell mínim de subsistència, és a dir, més de la meitat de les persones pobres d'Espanya viuen en aquesta regió just al costat de l'alta tecnologia i el progrés milionari. Una altra vegada les dues Andalúsies.

TOT EL QUE LLU...

No hi ha dubte que en termes macroeconòmics l'economia andalusa experimenta una evolució expansiva. Aquest és un fet amb reconeixement general, tot i que en la consciència de la major part dels habitants d'aquesta terra encara no hagin causat impressió amb credibilitat les xifres bilionàries amb què es despatxa cada intervenció pública d'un polític; perquè a Andalusia les quantitats importants ja es compten per bilions: un bilió tres-cents mil milions de pessetes de pressupost de la Junta per al 91, bilió ben llarg que l'estat inverteix a preparar-ho tot per a l'Expo.

Les grans xifres que es fan servir, més

del doble del que es va preveure inicialment, serviran per a executar un ambiciós pla de comunicacions i la creació d'infraestructures destinades al *gran any*, i que inclouen des del Tren de Gran Velocitat (TGV) fins a la nova estació de trens (Santa Justa), nou aeroport, i noves autovies que enllacen a Andalusia tots els llocs que no estaven enllaçats, que eren molts.

L'epicentre evident d'aquest espiral de milions és l'illa de La Cartuja, la seu física de l'Expo'92, i la ciutat que l'envolta: Sevilla.

Aquesta ciutat és el paradigma de tot el que succeeix a l'Andalusia de fi de segle. El seu centre urbà tanca exemples clars del contrast de les dues Andalúsies diferents que conviuen mossegant-se l'una a l'altra.

Sevilla s'ha convertit en una Babilònia cosmopolita en la qual el creixement accelerat de la població, tant estable com de forma temporal, ha disparat el consum i la demanda de vivenda, cosa que ha generat tot seguit un imparable augment dels preus de tota mena.

Aquest *boom* econòmic, no obstant, els ha esclatat a la cara a les capes socials que mantenen un poder adquisitiu mitjà o baix. I a mesura que passen els mesos camí del 92, la diferència es fa major.

El preu del lloguer d'un pis modest en un lloc no gaire cèntric de la capital arriba a les 90.000 pessetes, i són milers els que han deixat de pensar de comprar-se una vivenda perquè amb les mateixes característiques mitjanes citades, el seu preu pot sobrepassar els onze milions de pessetes; i casar-se resulta prohibitiu perquè el preu mitjà d'un banquet per a cinquanta persones gairebé arriba al mig milió.

És clar que molts sevillans no hi arriben, i molts menys de la resta dels andalusos; però hi ha qui, no obstant, fa negocis increïbles i amassa fortunes.

Aquesta afirmació es pot il·lustrar amb els 20.650 milions de pessetes d'ingressos que l'any passat va obtenir l'empresa que porta la publicitat de l'Expo, la companyia Burson Masteller; o amb els 13.000 milions que constitueixen l'expectativa de negoci d'Hispano-Eathe, que és l'empresa que fabricarà decorats per als pavellons de la Cartuja. Diners abundants i en poc de temps.

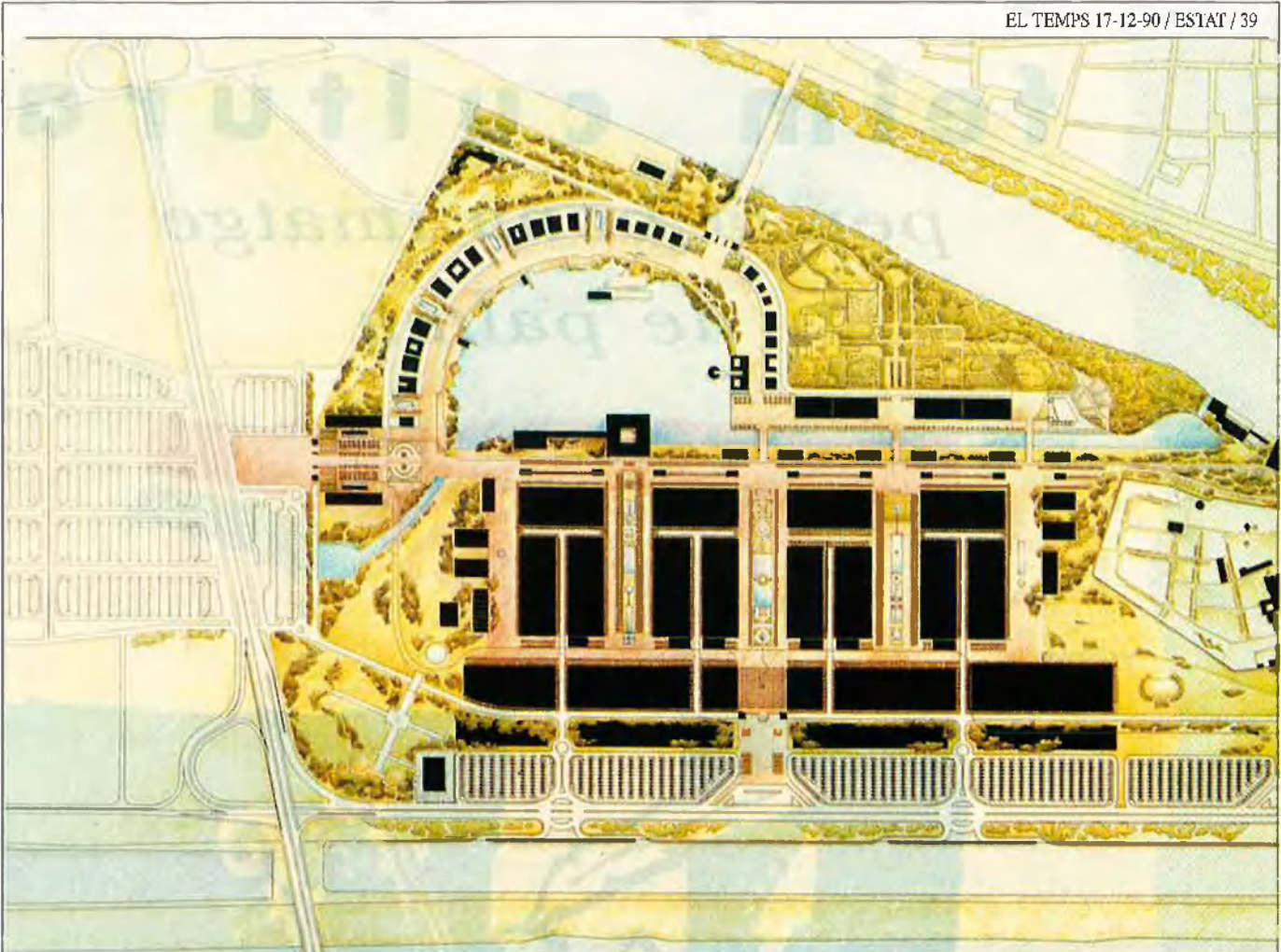
...NO ÉS OR

No és or, sinó mirra, la situació que viuen els andalusos que experimenten la moneda per l'altra cara. Com es pot imaginar, no té res a veure el salari ni el nivell i condicions de vida d'un treballador de l'Expo amb els d'un jornalero de Marinaleda, tot i que no els separen gaires quilòmetres en la mateixa província de Sevilla.

Si considerem el conjunt de la regió mitjançant dades rigoroses i contrastades, trobem el fet que Andalusia es troba entre les tretze regions més deprimides i endarrerides de la CEE; i de les vuitanta comarques més deprimides d'Espanya, vint-i-dues són andalusos. Aquí viu i treballa la tercera part dels analfabets del país (399.000). A més, Andalusia encapçala l'índex de desocupació de tot Espanya. Hi trobem pobles on la taxa de desocupats és molt superior a l'índex oficial —entorn del 23%—, que, d'altra banda, és gairebé el doble de la taxa mitjana de desocupació de l'estat.

Els estudis del Banco Bilbao-Vizcaya del 1989 indiquen que la renda per càpita a les vuit províncies andalusos és inferior a la mitjana de l'estat. A Andalusia la renda mitjana familiar per càpita era de 599.000 pessetes, mentre que a Espanya arribava a les 723.421 pessetes.

En el camp, la situació no ha canviat massa amb els nays. Quasi el 80% dels camperols andalusos són jornaleros sense terra. El dos per cent dels propietaris

L'empresa publicitària de l'Expo va ingressar 20.650 milions de pessetes el 1989.

ARXIU

acaparen més del 50% de les millors terres d'aquest extens país i el 6% en posseeix el 80%. Encara es produeix la vella paradoxa de segles passats: moltes terres sense homes i molts homes sense terres.

El nombre de desocupats al camp creix contínuament per diverses raons, entre les quals destaquen la mecanització indiscriminada, que en el cas del cotó elimina 5.000 llocs de treball per any, i la pervivència de conreus extensius (60% de les terres cultivables) que són els que ocupen menys mà d'obra.

La reforma agrària empresa pel govern autònom no ha arribat a canviar aquesta situació i està paralitzada perquè els terratinents l'empengueren a colp de tribunal contra la Junta d'Andalusia quan els volia expropiar. Des de diversos sectors es critica la reforma agrària socialista per ser un projecte "capitalista que es fixa en la producció per damunt del factor humà".

D'aquesta manera, la lluita per la terra i el treball continua viva a la gola de mi-

lers de jornalers que viuen com poden dels subsidis de desocupació. L'any 89 van rebre la paga del Pla d'Ocupació Rural 320.000 persones; una paga que no passa en la majoria dels casos de les 25.000 pessetes, després d'haver treballat 60 jornades o peonades com a mínim per a poder cobrar-les. El fet és que en nombroses ocasions el treball dels camps no dona per a més de 30 peonades, i doncs es produeix un mercat negre de jornals en què els jornalers han de comprar el *segell* d'un dia no treballat per unes 250 pessetes.

La descripció no es completa sense considerar que a Andalusia viuen 250.000 gitanos marginats i que 200.000 persones habiten 44.000 barraques o infrahabitats. Que una quarta part del milió cent mil ancians de la comunitat no cobra cap pensió, i que hi ha més de 130.000 joves marginats o amb alt risc de ser-ho.

De manera bàsica la societat andalusina es pot estructurar de la següent forma: un 11% de la població es pot considerar

ben situada econòmicament, són el que se sol anomenar rics. Un 35% forma la classe mitjana. Els pobres a Andalusia representen un 38,5% dels habitants i encara queda un 15,28% d'andalusos que viu per sota de l'índex de pobresa. Comparant aquests índexs amb l'estructura social de l'estat, hi ha una diferència notable en perjudici d'Andalusia. Així, rics són un 20% d'espanyols, classe mitjana un 40%, pobres un 30% i en la misèria hi ha un 10% de ciutadans a tot l'estat.

Com a conclusió es pot dir que tot i que actualment es produeix una forta estrebada a Andalusia, no és sinó un desenvolupament de subdesenvolupament i una subordinació més gran dels recursos regionals als interessos de fora. L'Expo és un exemple clar d'això: forta inversió exterior per a desenvolupar un àrea de serveis, però que no genera autoriquesa ni dinamisme propi permanent, sinó que accentua més els desequilibris que el sud arrossega des de fa segles.

Manuel Salvador